OOST POST
SOERABAIJASCHE COURANT.

№ 76 ZEVENDE JAARGANG. **1859**

Prijs der Inteekening.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . . . ƒ 7.50
„ „ „ Java. . . . . „ 9.—
„ „ „ Buitenbezittingen. . . . „ 10.—
„ „ „ Nederland. . . . . „ 13.—

De *OOSTPOST* verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

DONDERDAG 22 SEPTEMBER.

Prijs der Advertentiën.

De prijs der ADVERTENTIËN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentiën met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT

van den 17*den September* 1859 N°. 75.

Bij artikel 1 van het besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie, van 16 September 1859, no. 1 is aangeteekend, dat op den 16den September 1859 het dagelijksch beleid der zaken weder is aanvaard door den Gouverneur-Generaal; — terwijl bij artikel 2 van datzelfde besluit, aan den vice-president van den Raad van Nederlandsch-Indië A. H. W. Baron de Kock, de bijzondere tevredenheid van den Gouverneur-Generaal is betuigd, over de wijze waarop, gedurende de reis van den Gouverneur-Generaal in de Oostelijke helft van het eiland Java, het dagelijksch beleid der zaken door hem is gevoerd.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Uit 's lands dienst, de veearts voor 's gouvernements burgerlijke dienst in Nederlandsch-Indië, H. J. D. F. van Doornum.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, de eerste luitenant der infanterie F. J. B. J. Bergamin.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

In de *Javasche Courant* van den 10 en met den 14den September, no. 73, en 74, worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door Strick van Linschoten te Soerabaya, van wijlen Gabriel Leopold Oostriek.

Door de Weeskamer te Batavia, van wijlen J. P. F. Sijthoff.

Door de Agenten der Soerabaijasche Wees- en Boedelkamer te Bondowoso, van wijlen den arabier Sech Salim bin Moebarak Wasaan.

Door de Weeskamer te Batavia, van wijlen den chinees Tan Bengtjiong

(*Voor het land.*) De RESIDENT VAN SOERABAYA, brengt ter kennis van het algemeen, dat op MAANDAG, den 26sten SEPTEMBER 1859 des morgens ten 8 ure te PLOSSO, district KABOOH, afdeeling MODJOKERTO, Residentie SOERABAYA, door den vendumeester aldaar bij kleine kavelingen en voor rekening van den Lande publiek zullen worden verkocht p. m. 1500 STUKS JATTIE BALKEN en DOLKEN van verschillende dimensien, afkomstig uit den aankap van 1858.

SOERABAYA, 30 *Augustus* 1859. (1131)

De Resident voornoemd, VAN DER WIJCK.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL.

VAN SOERABAYA.

Gedurende het jaar 1859.

In de maand October op den 3den en 18den.
„ „ „ November „ „ 2den „ 18den.
„ „ „ December „ „ 3den „ 19den.
des namiddags te vier ure.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 23sten September 1859.

Bij den Pachter der Pandjeshuizen Tjoa Pingting te Kapoetran van onuitgeloste pandgoederen. (1170)

Op Zaturdag den 24sten September 1859.

Voor het pakhuis van de heeren Hill Broekman & Co te Kaliemaas van 160 paarden.

Op Maandag den 26sten September 1859.

Bij den heer Van der Veen te Simpang van meubelaire goederen.

Op Dingsdag den 27sten September 1859.

Bij den heer Deeleman in de stad van diverse goederen.

Op Woensdag den 28sten September 1859.

Voor het Locaal van de weeskamer alhier van het gebouw geoccupeerd wordende door dat kollegie en de daarbij behoorende bijgebouwen, alsmede van diverse boedels.

Op Donderdag den 29sten September 1859.

Bij den kapitein Benschop in de stad van meubelaire goederen, en daarna bij den arabier Sech Aboe Bakar bin Alie bin Achmat Assebedie van diverse goederen.

Op Vrijdag den 30sten September 1859.

Bij den heer D. D. van Boeckholtz in de Chin. kamp. van diverse goederen behoorende tot de firma Adam & Co. (1196)

ADVERTENTIEN.

BOEKEN VENDUTIE.

De gisteren avond niet plaats gehad hebbende BOEKEN VENDUTIE zal heden avond geschieden.

(1206) D. MAURITZ MARTENS.

VENDUTIE.

Op Zaturdag den 24sten September a. s.

In de pakhuizen van de ondergeteekenden aan de *Kaliemaas* van **160 PAARDEN** aangebragt van *Sumbawa* per **FATTOOR RACHMAN.**

(1191) HILL BROEKMAN & CO.

HOUTVEILING TE GRISSEE.

Op Zaturdag den 24sten September aanstaande, zullen te *Grissee* worden verkocht cc. **900 STUKS HOUTWERKEN** op de stapelplaats van den Heer P. C. VAN ROYEN, geschikt voor **HUIS en SCHEEPSBOUW** alsmede eenige **KROMHOUTEN.** (1158)

VENDUTIE WEGENS VERTREK,

Op Maandag den 26sten September a. s.

bij den Heer VAN DER VEEN, Apothecar in het Hospitaal te SIMPANG,

DOOR

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

van wel onderhoudene Bataviasche en andere MEUBELEN, LAMPEN, SCHILDERIJEN, GLASWERK, enz. Verders een zeer ligte AMERIKAANSCHE WAGEN voor 2 en 4 Personen, een Span goedgedresseerde hardloopende overwalsche WAGEN PAARDEN, enz. (1203)

OP DE VENDUTIE.

Van Dingsdag 27 September a. s.

BIJ

A. H. DEELEMAN.

zal worden verkocht voor rekening van wien zulks moge aangaan.

$1^{88}/_{100}$ picols AFGESLOOPT GEEL BLADKOPER.
$^{92}/_{100}$ „ KOPEREN SPIJKERS.
$1^{2}/_{100}$ „ LOOD.

Afkomstig van het Ned. schip **ADMIRAAL VAN HEEMSKERK**, Kapitein J. KONING. (1207)

ROUGE ET NOIR.

(*Vervolg en slot.*)

Bij zijne aankomst te Baden, zwichtte Meo spoedig voor de verleiding. Hij speelde gedurende twee of drie nachten met afwisselend geluk, en had juist zijn laatsten Louis d'or op het spel gezet, toen hij, toevallig omziende, het kwaadaardige gezigt van kapitein Bitterlin in het oog kreeg. De schrik van dus door den vader zijner Emma, die het spel zoodanig verfoeide, te worden betrapt, deed den jongen man opspringen en de vlugt nemen. De kapitein had echter den tijd gehad om hem te herkennen en zeide bij zich zelve met hoogmoedige verachting: „een ellendige speler; hij heeft zelfs den moed niet van zijne ondeugd openlijk te bekennen. Maar zie hij heeft zijne 20 francs vergeten — 20 francs op één zet! twee honderd pond kommiesbrood." Hij maakte zich reeds vrolijk bij de gedachte dat de Louis d'or verloren zoude zijn, maar ongelukkig voor hem won ditmaal het zwart en Meo was een Louis rijker geworden.

„Wel nu, zeide de kapitein bij zich zelve, de jonge guit zal ten minste den tweeden zet wel verliezen." Maar ook ditmaal bedroog hij zich en zag Narni's kapitaal tot 80 francs aangroeijen. Hij sloeg een blik vol verachting op dit goud, dat met den vloek van het spel bezoedeld was. Het was echter nieuw, en glinsterde bij het lamplicht, en onwillekeurig dacht de kapitein, bij het zien daarvan aan de eerste vier Louis, die hij ooit bezeten had. Dat waren twintig vier-francsstukken van geel goud, afgesleten, oud en verminkt. Zijne moeder had die altijd in eene kous bewaard en ze aan hem gegeven toen hij ten strijde trok. „Welk een verschil" dacht hij tusschen dit onzedelijk betaalmiddel eener schandelijke winst en die eerwaardige muntstukken, waarvan elk eene medaille was, door den arbeid en de zuinigheid mijner moeder geheiligd." Hier werden zijne overdenkingen afgebroken door den croupier, die hem op nieuw vier Louis toeschoof. Dit deed eene nieuwe gedachte bij hem opkomen. „Alle duivels, laat men nu nog zeggen dat de fortuin niet blind is. Toen ik luitenant was moest ik eene geheele maand lang vechten om zooveel te verdienen als dit uilskuiken in drie zetten gewonnen heeft. Maar wacht, daar komt zwart op 39 en!...... ja waarachtig! daar is rood op 40!.... Nu heeft de vent twee maanden van mijn tractement in den zak."

Zoo ging het spel voort; het zwart bleef winnende tot dat de kapitein 200 en eenige Louis voor zich had, zoo dat aller aandacht op hem gevestigd was. Reeds drie of vier malen waren jonge dames, die er goed uitzagen, bij den kapitein gekomen om een Louis van hem te leenen, maar hij had ze zoo vriendelijk ontvangen als een beer de honden; eindelijk won het zwart weder en de kapitein zag eene som van 5120 francs voor zich leggen. Die stapel goud was hem een gruwel! 5000 francs, — een jaar tractement!.... en dat in weinige oogenblikken gewonnen! Een knecht kwam hem een stoel brengen; maar, ofschoon hij zeide dat hij niet speelde, liet hij zich toch daarop nederzakken. De bankier begon op nieuw kaarten te geven en zwart kwam op 31. De heer Bitterlin bemerkte het wrevelige gezigt van den bankier, en dacht bij zich zelve dat het eene edele en ridderlijke zaak was die zedelooze ondernemingen hun geld af te winnen. En toen hij 10000 francs voor zich had, beschouwde hij zich zelve als een kampioen der deugd, die op den demon van het spel eene overwinning behaald had.

„Ten laatsten vraagde de bankier. „Hoeveel *à la masse*?"

„Ik.... Ik.... weet niet," antwoordde de kapitein in verwarring en met een gezigt zoo rood als honderd kreeften." Ik — spel niet - mijne — beginselen.......

„Gij weet mijnheer," zeide een croupier naast hem, het maximum is 6000 francs."

Te vergeefs zag de kapitein rond naar Meo, die zich zorgvuldig uit het gezigt hield; maar, daar hij het spel niet ophou„den, kon stotterde hij; „zesduizend francs, — zegt gij? Ja, ik....... geloof zoo ten minste. Ik heb niet..."

Zijne hand beefde; hij telde zes banknoten neder, zette die op het zwart, en streek het overige geld weder naar zich toe. Het zien van dien schat deed hem duizelen; de goudstukken begonnen voor zijne oogen te dansen; hij hield zich aan den tafel vast en sloot de oogen. Eene kreet van verwondering ging op: het zwart had voor de tiende maal gewonnen.

Het spel ging op dezelfde wijze voort tot dat op eens het „rood" won, en de duivel der speelzucht den kapitein geheel in zijne magt had. Die 6000 francs, die Narni door hem verloren had moest hij terug winnen, en dan wilde hij heen gaan. Ongelukkig echter volgden die 6000 francs de vorigen

VENDUTIE.

Op Woensdag den 28sten September 1859.
Van HET GEBOUW thans in gebruik zijnde van de WEESKAMER, met daaraan belendende VIJF PAKHUIZEN te zamen een perceel vormende bij uitstek gunstig gelegen voor den handel; een en ander toebehoorende aan de minderjarige kinderen van den heer N. COBLIJN.
Nadere informatien te bekomen bij de firma.
(1108) L. G. VAN LAKERVELD & CO.

OP DE VENDUTIE.

Van den 30sten September a. s.,
zal nog voor rekening van belanghebbenden worden verkocht:
9 BALEN BESCHADIGDE LIJNWADEN,
aangebragt per Nederl. schip **Goede Verwachting,** kapitein VAN LINDONCK. (1208)

VRACHT EN PASSAGE
NAAR BATAVIA en CHERIBON.

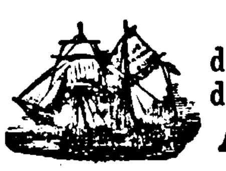
Wordt aangeboden, om in den loop der volgende week te vertrekken, met de Nederlandsch Indische bark
ALHAMADANI NADIRA.
Informatien bij *De Agenten,*
(1187) **HILL BROEKMAN & CO.**

VENDUTIE
Op Vrijdag den 30sten September a. s.
IN HET VENDU-LOCAAL VAN
D. D. VAN BOECKHOLTZ.
Voor rekening van de Heeren ADAM & CO.
VAN EEN FACTUUR ENGELSCHE GOEDEREN betaande uit:

STAAF IJZER.
HANGSLOTEN.
Gekleurd en wit GLIMMEND KATOEN.
GINGANG.
Een fraai groot KARPET, lang 24½ voet, bij 19½ breed.
Een d°. d°. lang 23½ voet, bij 17 voet breed.
Een d°. d°. „ 25½ „ „ 16½ „ „
Kleinere KARPETTEN van verschillende grootte.
ALCATIVEN.
RONDE KARPETTEN.
Fraai bewerkte SOFAKUSSENS.
WAGENTUIGEN met pleet en koper gemonteerd voor 4 en 2 paarden.
Een KARIKELTUIG, compleet.
MAILKOFFERS.
KROON- HANG en TAFEL LAMPEN.
GRASMESSEN (arits.)
WIT DRILL voor pantalons.
IJZEREN LEDIKANTEN.
Gedruktgebloemd FLUWEEL.
1 kist MODEWAREN.
GORDIJNGOED.
IJZEREN SPIJKERS van verschillende dimensien.
IJZEREN DEURSLOTEN.
WITTE ZAKDOEKEN.
LINNEN HANDDOEKEN. (Turksch model).

REGEN JASSEN.
SUPERIEURE HEEREN HEMDEN.
MERINOS BORSTROKKEN.
TOILET SPIEGELS.
DUBBELLOOP JAGTGEWEEREN in mahonijhouten kistjes compleet.
BATIST.
JACONET DAMES JAPONNEN.
WAGEN-VEEREN en ASSEN, met OLIEBUSSEN.

voorts nog:

Een Fransch FACTUUR zeer fraai en naar den laatsten smaak bewerkte BIJOUTERIEN.
Eene partij PUIKE MADERA, PORT- en CHAMPAGNE WIJN, op heele en halve flesschen.
JAPANSCHE KAARSEN.
IDEM ZAKKIJ.
AMERIKAANSCHE KLOKKEN.
Versche EDAMMER KAZEN.
WITTE PORCELEINEN BLOEMPOTTEN.
ID. ID. EETSERVIEZEN.
HAGEL.
ROODE WIJN in kisten van 1 en 4 dozijn.
KAMFERHOUTEN KOFFERS.
JAPANSCHE KOPJES en SCHOTELTJES.

(1179) **NB. de goederen zullen daags te voren te zien zijn.**

Den 18den September 1859.

Is te **Soerabaya** overleden de Heer HENDRIK POOLMAN, die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan de nalatenschap des overledenen gelieven daarvan aangifte of betaling te doen aan
H. L. RADEMAKER.
(1204) *Executeur testamentair.*

Iemand genegen zijnde met 6 à 8 duizend gulden zich in eene **WINSTGEVENDE ZAAK** als commanditair te associeren vervoege zich onder letter A bij de uitgevers dezer courant. (1199)

ƒ 20,000

Of minder, in leen te bekomen op Hypotheek of solide obligatien.
(1186) **VAN NOORD BORSKI qq.**

Iemand, Nederlander, 31 jaren oud, bekend met administratie en in de onderscheidene kulturen jaren werkzaam geweest, zag zich gaarne geplaatst bij de eene of andere onderneming.—
Informatien zijn te bekomen bij den Heer J. RAAF te *Soerabaija.* (1176)

De ondergeteekenden zijn als Hoofd-agenten voor Java aangesteld, voor de heeren.

D. COOK & CO. Glasgow,

fabrikanten van alle soorten van machinerien voor **Suiker, Rijst** en **Koffij-Molens** door stoom of trekkracht gedreven, als wel luchtledige en open pannen, etc. etc.
September 1859. WILSON & CO.– *Batavia.*
(1177) HILL BROEKMAN & CO.– *Soerabaija.*

VENDUTIE.

Op Vrijdag den 7den October aanstaande.
In de pakhuizen van de ondergeteekenden van diverse koopmanschappen, als:
ENGELSCHE REISWAGENS, SUIKER in kleine kanassers, TEER, enz.
EN PRECIES TEN 10 URE VAN:
de stoombooten **KRATON** en **FAIRY,** zoomede de schoener **COQUETTE,** breeder omschreven in advertentie dato 1 dezer.
SOERABAYA, MAJOR MATZEN & CO.
19 *September* 1859. (1195)

HET STOOMSCHIP PADANG.

KAPT. GUYOT.
Vertrekt op aanstaande *Zondag den 25sten September,* naar BATAVIA via SAMARANG,
(1193) **W. CORES DE VRIES.**

VERTREK VAN SCHEPEN.

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

HET VERTREK DER
STOOMBOOT OENARANG,

KAPITEIN S. VAN HULSTIJN.
Naar SAMARANG en BATAVIA is bepaald op *den 28sten September.*
Over vracht en passage gelieve men zich te adresseren bij
De Agenten,
(1130) **ADAM & CO.**

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het gunstig bekend Nederlandsch schip
CORNELIS WERNARD EDUARD,
KAPITEIN D. BAKKER,
om tegen einde October e. k. van PASOEROEAN via BATAVIA, te vertrekken.
Genoemde bodem beveelt zich door deszelfs ruime en luchtige inrigting voor den overvoer van passagiers bijzonder aan
Adres bij den gezagvoerder in het *Marine Hotel* en bij
De Agenten,
(1185) MATHIEU EBBS RUYS & CO.

TE HUUR.

Met primo *October,* het HUIS, thans bewoond door den Heer W. J. A. BAKE, te bevragen bij
(1180) H. L. RADEMAKER.

TE HUUR.

EEN HUIS ad ƒ 40.— 's maands.
Bevraagbaar bij
(1209) Mejufvrouw C. ROSEMEIJER.

TE KOOP.

Tien à twaalf vaten **BEENZWART;** bevraagbaar onder letter A bij de uitgevers dezer courant. (1200)

---

en dit was genoeg om den ouden heer tot razernij te drijven. Hij begon op nieuw te spelen; won en verloor weder; met zijne handen vol goud en banknoten z tte hij nu eens op rood dan weder op zwart geheel naar de ingeving van het oogenblik.

Eindelijk was het spel afgeloopen; de bank was gesprongen en de kapitein had eene winst van 121,240 francs voor zich, die den heer Narni toebehoorde. Nu begon hij eerst tot zich zelve te komen; hij moest den jongen Italiaan terugvinden en zich van dat vervlockte geld ontdoen, dat hem in den zak scheen te branden en hij vloog de deur uit naar Meo's hotel, zonder een blik te slaan op de menigte die hem volgde. Maar Meo was nergens te vinden; uren lang liep hij voor het *Victoria hotel* op en neder in de hoop van hem te zien te krijgen; maar Meo was op dat oogenblik reeds te Straatsburg, op weg naar Parijs; en de heer Bitterlin zag zich genoodzaakt met een bezwaard hart naar Emma terug te keeren.

Ofschoon verliefd, waren Meo's oogen nog helder genoeg om hem te doen zien dat die winst hem bij den ouden heer, ter verkrijging van Emma's hand, weinig baten zoude; en meer waarschijnlijk achtte hij het, dat de oude heer hem het geld naar het hoofd zou werpen en er bij zeggen; „dat is het uwe; het kostte u een Louis en mij mijne eer; — maak nu dat gij weg komt." En daar Meo volstrekt niet wenschte de zaak op die wijze te zien afloopen, achtte hij het beter naar Parijs terug te keeren en daar het einde af te wachten.

De kapitien had eveneens besloten naar Parijs terug te keeren om daar zijne schande te verbergen; hij haakte naar het oogenblik dat hem van dat geld zoude verlossen, want, zoolang hij dat in zijn bezit had was er voor hem geen rust mogelijk. Maar zelfs naar Parijs was hem zijn roem als speler reeds voorgegaan. De correspondenten van verschillende dagbladen hadden het nieuws naar huis gezonden en alles scheen zamen te spannen om den armen kapitein tot razernij te drijven. Zijn huis werd belegerd door hongerige speculanten, en stichters van naamlooze maatschappijen deden hem aanbiedingen van 200,000 francs s'jaars, op voorwaarde dat hij 60,000 fcs. tot zekerheid zoude deponeeren. Een kommandeur van onbekende ridderordes bood hem een lint aan, ongeveer als dat van het legioen van eer. Ondernemers van allerlei aard, die zelve geen schoenen aan hadden, beloofden hem zijne fortuin in veertien dagen te triploeren. Kortom er was geen artikel zoo vreemdsoortig dat geene gelegenheid tot speculatie aanbood, en men liet hem geen oogenblik met rust, zoodat de kapitein zelve gevoelde dat hij op weg was om gek te worden. Zijne eenige kans op behoud was eene laatste poging om Meo terug te vinden en hij ging daarvoor de hulp der policie inroepen, die hem helder uitlachte. Toen hij te huis kwam, vond hij echter een briefje, door Meo zelve geschreven waarin hem het verblijf van den Italiaan werd aangewezen. Onmiddelijk snelde hij er heen, maar tot zijne groote teleurstelling wilde Meo het geld niet aannemen, bij zeide, en bewees op logische gronden, dat het den kapitein toebehoorde en hij het zich dus niet konde toeëigenen; zoodat de kapitein, om aan alle redetwist een einde te maken, het geld op de tafel wierp en de vlugt nam. Voor het overige van dien dag was hij zeer opgeruimd, en ging met Emma eene wandeling doen; maar, toen hij des avonds naar bed ging begon hij te tieren als een bezetene. Hij had de 120000 francs onder zijn hoofdkussen teruggevonden.

Den volgenden morgen ging de kapitein weder naar Meo, maar de jonge man bleef bij zijn besluit, ofschoon hij zeide dat er een middel bestond om de zaak in orde te brengen, waartegen echter bij hem bezwaren bestonden.

Toen de kapitein bij hem aandrong om te weten waarin dat middel bestond, sprak bij van een huwelijk met Emma, op welke het geld kon worden overgedragen, maar zeide tevens dat het huwelijk niet met zijne inzigten strookte. Dit was genoeg om den kapitein dol te maken. Hij wilde met geweld weten welke redenen Meo hebben kon om zich met eene vereeniging met *zijne* familie niet allezins vereerd te achten, en toen de jonge man bij zijn stilzwijgen bleef volharden, daagde hij hem uit, hetgeen dadelijk door Meo werd aangenomen.

Natuurlijk genoeg zocht de kapitein zijne oude kameraden van het 104e. regiment van linie op, om hem als secondanten te dienen, terwijl, door een zonderling toeval, Meo den kolonel van hetzelfde regiment, dien hij te Rome had leeren kennen, tot secondant koos. Hij deelde hem de geheele zaak mede, en de kolonel was dadelijk bereid hem in dit komplot bij te staan.

Toen de strijders elkander den volgenden morgen in het

De ondergeteekende heeft bij deze de eer het geëerde pubiek te verwittigen, dat hij van af heden zijne

BANKETBAKKERS TOKO,

geopend heeft op de *Oude passeerbaan*; zich voortdurend in de gunst aanbevelende.

(1202) C. H. GRIM.

VERKRIJGBAAR

Bij GEBR. GIMBERG & CO.

MERKINKT

SUPERIEURE KWALITEIT.

ECHT

MAROKIJN LEDER

IN ALLE KLEUREN.

IJZEREN KOPIEERPERSEN

(1189) MET TOEBEHOOREN.

CLYSO-POMPEN

in soorten.

HOMBURGER WATER.

(1197) Bij A. J. SMITT.

Apotheker.

BORDUUR-en NAGELSCHAARTJES.

EN

FIJNE BAD- en RIJTUIGSPONSEN.

(1181) LE ROY & CO.

VERKRIJGBAAR.

JAVAANSCHE SIGAREN

N°. 1, tegen *ƒ* 12.— en N°. 2, tegen *ƒ* 8. à Contant.

Bij **J. J. COCQ.**

(1182) *Kalie Anjar.*

LET WEL

2000 PICOLS SUIKER

in krandjangs dadelijk te bekomen, bij

(1190) HAN LIONG TJIANG.

☞ **PATÉ PECTORALE**

DE REGNAULD AINÉ

PERFECTIONNÉE ET PRÉPARÉE PAR

LEGRAS

verkrijgbaar bij

(1198) A. J. SMITT.

Apotheker.

VERTREKKENDE PERSONEN

MICHEL en familie vertrekken naar Nederland. (1205)

PAS ONTVANGEN.

PRACHTIGE GEBORDUURDE JAPONNEN met VOLANS in kleuren.
ZIJDEN DASSEN in kleuren.
BLONDE SHAWLS.
CRINOLINES PECTORALES, en
ENGELSCH BIER bij

(1210) J. KOOSE.

THÉATRE--FRANÇAIS

AVEC LA PERMISSION DE MONSIEUR

LE RESIDENT DE SOERABAYA,

VENDREDI 23 SEPTEMBRE 1859.

5me repr du dernier mois de l'abonnement.

MARCO SPADA

OPÉRA EN TROIS ACTES

MUSIQUE DE MR. AUBER,

au 2me acte Mad. Berton chantera une déclaration d'amour, en quatre langues différentes,

(RUSSE, ANGLAIS, ITALIEN ET FRANÇAIS.)

Le spectacle commencera à 7½ heures précises.

LUNDI 26 SEPTEMBRE 1859.

Spectacle extra-ordinaire, pour la clôture de l' abonnement.

HAYDEE

ou le Secret

OPÉRA EN TROIS ACTES

MUSIQUE DE MR. AUBER,

au 2me acte grand décor représentant le vaisseau amiral.

Le Directeur gérant,

(1201) VAN KINSBERGEN.

SOCIETEIT CONCORDIA.

SOIRÉE MUSICALE,

aangeboden door de directie van het

FRANSCHE OPERA-GEZELSCHAP

OP DEN 27STEN SEPTEMBER 1859.

De Secretaris,

(1188) STOELMAN.

SOERABAYA, den 22sten September 1859.

Ten vervolge van ons berigt betreffende de nadere ontdekking der policie in den bekenden diefstal aan het kantoor van de fabriek *De Volharding*, vernemen wij dat in het bezit van den inlandschen policie-beambte is gevonden het belangrijk bedrag van *ƒ* 2250, (zijnde afkomstig van een gedeelte van het gestolene) en dat die politie-beambte niet regtstreeks aan den diefstal zou hebben deelgenomen. Tijdens het in der tijd door den afgetreden Assistent Resident voor de policie ingesteld onderzoek tegenwoordig zijnde vernam hij dat het gestolene op het Europeesch kerkhof (Peneli) was begraven. Een onderzoek destijds op het kerkhof was echter vruchteloos afgeloopen, doch de bedoelde policiedienaar, die belast was met de bewaking van een der beklaagden zou van deze de juiste plaats hebben vernomen en daarop, de schat vindende, zich denzelven hebben toegeëigend.

STOOMPLOEG.

Dingsdag jl. woonde Z. Exc. de Gouv. Gen. eene proef bij, die met den stoomploeg van den heer PROSPER VAN DEN BROEK alhier genomen werd, in de sawa-velden nabij den Pontjolschen weg. Met blijkbare belangstelling hoorde Z. Exc. de uitleggingen aan, nopens de wijze waarop de verschillende werktuigen worden aangewend. Deze werktuigen bestaan in eene verplaatsbare stoommachine (locomobile) van 8 paardenkrachten, eene windas in beweging brengt, waarop de kabel gewonden wordt die den ploeg voorttrekt. Deze kabel, ter lengte van één engelsche mijl, wordt in het vierkant gespannen en loopt over schijven aan elk der 4 hoeken met ankers in den grond bevestigd.

De ploeg verschilt van de ons bekende gewone ploegen en is ingerigt, niet tot het omwerken der aarde, maar tot het snijden van eene laag grond, ter dikte van 12 tot 16 duim die van den ondergrond losgemaakt, doch niet omgeworpen wordt. Hiertoe dienen drie tanden, die in vorm veel overeenkomst hebben met de lepels van een gewoon anker. Deze wijze van ploegen heeft in de laatste jaren, onder de landbouwers in Engeland aanleiding gegeven tot vrij wat twist. De uitkomsten echter, door zekeren SMITH, van Woolston, verkregen, hebben voldingend bewezen dat zij ver de voorkeur verdient boven de gewone wijze van omwerken der aarde, daar zelfs zijne tegenstanders moeten erkennen, dat sedert hare toepassing, SMITH zijne akkers verbeterd heeft en de opbrengst zijner velden zoodanig is toegenomen, dat zij een aanzienlijk verschil oplevert met die zijner naburen, die aan de oude wijze van werken de voorkeur meenden te moeten geven.

Naar wij vernemen is men met den thans hier aanwezigen ploeg in staat om 22 à 24 bouws te bewerken zonder de stoommachine en het windas te verplaatsen, hetgeen eene geringe moeite zal genoemd worden, door degenen die alle bezwaren, aan het ploegen hier op Java verbonden, kennen. Als men nagaat hoe hard de grond was geworden ten gevolge der nu aanhoudende droogte van ruim 2 maanden, waarin de welgelukte proef genomen werd, dan valt er niet aan te twijfelen, of de uitkomsten die men van den stoomploeg op Java verkrijgen zal, zullen aan de verwachting beantwoorden.

Na een langdurig vertoeven waarin Z. E. de Gouv. Gen. alles met de grootste opmerkzaamheid naauwkeurig onderzocht, betuigde Z. E. HD. bijzondere tevredenheid over dit nieuwe werktuig aan den heer VAN DEN BROEK, terwijl Z. Exc. tevens daarbij den wensch uitte dat ZEd. bij de aanwending daarvan de schoonste resultaat en mogt erlangen, met welken wensch zich gewis gaarne en ieder zal vereenigen die in de welvaart van dit land belang stelt.

Het aanbrengen van verbeteringen toch, in den landbouw in deze kolonie, kan gewis niet genoeg gewaardeerd worden en elke poging daartoe verdient dankbare erkenning. Daarom meenen wij hier ook nog te mogen vermelden dat de Heer VAN DEN BROEK, eigenaar van het bedoelde, nog in geene kolonie aanwezige werktuig, steeds volgaarne kosten en moeiten er voor over heeft, als het geldt om tot vooruitgang werkzaam te zijn, en iets te doen wat ten algemeenen nutte kan strekken.

(*Samar. Courant.*)

— Zondag, den 11den dezer, had alhier het volgende ongeluk plaats.

Eenige knapen gingen zamen op de jagt en, terwijl een paar hunner bij een indischen restaurant eenige verversching en gebruikten, ging een ander met zijn geweer het jagtveld in. De overigen hoorden op eens een schot, met een vreesselijk geknal gepaard, en door gillen achtervolgd. Toeloopende, zagen zij hun jongen makker, een knaap van ongeveer 10 jaren, met verbrijzelde linkerhand op den grond liggen, en het stukgesprongen geweer naast hem.

In de ouderlijke woning gebragt, werd geneeskundige hulp ingeroepen, en de geneesheer verklaarde, dat de linkerhand onvermijdelijk moest afgezet worden.

Het is te hopen, dat deze gebeurtenis, helaas! niet de eenige van dien aard, velen ouders eene heilzaame waarschuwing moge zijn, hunne kinderen niet, op zoo jong een leeftijd, ter jagt te laten gaan. (*Java Bode.*)

— Door het munt-collegie te Utrecht zijn op verzoek van den Minister van Kolonien de Japansche gouden kobangs en zilveren ibsiboe's aan een naauwkeurig onderzoek onderworpen. Dit onderzoek heeft geleerd, dat het gehalte en het gewigt dezer munten nagenoeg bij ieder stuk verschillend is. Als gemiddelde waarde heeft men gevonden:

voor den kobang *ƒ* 10,50 c.
voor den ibsiboe *ƒ* 0,92 c.

Ter vermijding van een mogelijk nadeel door het verschil in waarde der onderscheidene stukken is door het munt-collegie aangeraden de Japansche munten bij het gewigt in ontvangst te nemen; een Amsterdamsch pond van 0,49409 kilogram heeft aan kobang's $43\frac{9}{100}$ stuks eene waarde gemiddeld van *ƒ* 466,00, aan ibsiboe's van *ƒ* 52,42½.

(*Java Court.*)

---

bosch van Vincennes ontmoetten, en juist tot den aanval gereed stonden, trad de kolonel tusschen beiden met de vraag of het niet mogelijk ware de zaak in der minne te schikken. Na eenig redekavelen viel de kapitein in den strik doordien Meo zich bereid verklaarde zijne dochter te trouwen. Hij hield zich echter, om geen achterdocht te wekken, als wilde hij het huwelijk uitstellen, en wist den kapitein zoodanig op te winden, dat deze er op stond dat het huwelijk binnen veertien dagen zou plaats hebben, of dat hij hem anders daarvan rekenschap zou afvorderen. Hij wilde ook dat Meo Emma elken dag zou komen bezoeken, opdat zij hem nader zoude leeren kennen. Onze gelieven waren echter slim genoeg om den kapitein niet te doen bemerken dat zij elkander reeds hadden ontmoet, en de kapitein was uitermate in zijn schik dat hij op Meo het oog houden konde en deze dus niet naar Italie kon vertrekken, voor dat het huwelijk gesloten was.

Eindelijk was de groote dag daar; Meo en Emma werden in den echt verbonden en de kapitein gaf een groot feest, waarbij al de secondanten genoodigd waren en waarbij hij vreesselijk de hoogte kreeg, zoodat de huisdoctor, die mede tot de gasten behoorde, voor eene beroerte begon te vreezen en hem eene aderlating voorstelde, waarvan hij echter niets hooren wilde zeggende dat hij zijn bloed veel te kostbaar achtte om het ergens anders te vergieten dan op het slagveld.

Emma was sedert veertien dagen gehuwd en onuitsprekelijk gelukkig, ofschoon zij zorg droeg dit voor haren vader te verbergen, daar zij bij ondervinding wist hoe het geluk van anderen hem steeds een doorn in het oog was. De jonge gravin begon er van dag tot dag liever uit te zien want de schoonheid der vrouw is eene teedere vrucht; zij bloeit bijna overal doch rijpt slechts aan de zijde van een echtgenoot. Het geluk, dat wijsgeeren buitensporigheden doet begaan, brengt somtijds dwazen tot bezinning, en zoo ging het ook met Meo; hetgeen hij vroeger voor zich zelve uitgaf werd nu besteed tot een geschenk voor zijne vrouw.

Agatha, steeds onvermoeid werkzaam, en nu weder in genade aangenomen, verdeelde haren tijd tusschen den kapitein en de jonggehuwden. Hare domheid echter kostte haren meester het leven. Op zekeren dag terwijl zij bezig was in de zitkamer, begon de kapitein wien het alleen zijn verveelde, en zeide;

„Ik moet toch zeggen dat gij u voor eene godsdienstige vrouw, al vrij zonderling gedragen hebt.

„Ik mijnheer? vraagde zij, terwijl zij den kamerbezem schouderde en zich in positie stelde.

„Wel hebt gij uwe meesteres niet de hand geleend met haren eersten minnaar? Daarom heb ik u toen weggejaagd."

„Welken eersten minnaar bedoelt gij?

„Wel den anderen, wiens naam ik nooit heb kunnen te weten komen."

„Nu dan zult gij niet langer in het onzekere blijven, want dat was mijnheer Narni. Is het mogelijk dat gij ooit kondt gelooven dat mijne meesteres twee mannen te gelijk beminnen konde? Neen, neen, er is nooit meer dan één geweest, en die moet wel bij de pinken zijn geweest om u in het net te krijgen."

De kapitein dacht meer in éene minuut dan hij in zijn gansche leven gedaan had, en het bloed steeg hem naar het hoofd, zoodat het hem voor de oogen begon te schemeren. Hij doorzag in eenen oogenblik dat hij door het geheele 104e, van den kolonel af tot den kleinsten tamboer, zou uitgelagchen worden; het was een geheel komplot geweest om hem bij den neus te hebben, en zijne woede daarover was zóó groot, dat hij een aanval van beroerte kreeg, van welke hij het niet der moeite waard vond weder bij te komen. De huisdocter, dien men onmiddelijk gehaald had, kon bij zijn binnentreden naauwelijks een kreet van genoegen weerhouden. „Het is een groot ongeluk voor de familie, maar ik heb toch wel gelijk gehad."

Emma en Meo zijn in diepen rouw en storten overvloedige tranen over het geleden verlies, ofschoon hun geluk in de toekomst daardoor verzekerd is. De overtuiging daarvan zal na verloop van tijd ook wel het hare bijdragen om hunne smart te lenigen.

Ondervolgend beknopt overzigt, dat wij uit de Javasche Courant overnemen, zal zeker door velen belangrijk genoeg voor den kusthandel worden geacht om het onzen lezers aantebieden. — De bevolking van die eilandengroep is geschat geworden op omstreeks 80,000 personen, terwijl de inboorlingen beschreven worden als eene soort negerras, dat meer gelijkenis heeft met de volkeren van noordelijk Australie, dan met de Nieuw Guineasche Papoeas. — Als tot onze Nederlandsch Indische bezittingen behoorende, worden die eilanden van tijd tot tijd aangedaan door een oorlogschip, wanneer er een daar op die hoogte kruist, doch wij hebben er noch posthouder, noch iemand die daar het Nederlandsch gezag vertegenwoordigt.

Uit de opgaven van de betrekkelijke hoeveelheden van elk der genoemde invoerartikelen, blijkt dat geene koopwaar daar zulke gretige koopers vindt als de arak, terwijl het bovendien bekend is dat de eilanders daar, over het algemeen, groote liefhebbers zijn van geestrijke dranken. Kolff, in zijne *Reizen met de Dourga*, zegt dat toen een van zijne officieren met eenige Aroe-eilanders over de godsdienst sprak en hun, ten einde hen een denkbeeld te geven van Gods alomtegenwoordigheid, zeide dat God overal was, tot in elke plant die Zijne goedheid ons ter voeding daarstelde, een zijner toehoorders in vollen ernst opmerkte, dat zulks dan boven alles met de arak het geval moest zijn, want dat hij zich nooit gelukkiger gevoelde dan wanneer hij daar veel van had gedronken. — Ook was arak het aangenaamste geschenk dat hij hun kon aanbieden en dat door allen gretig werd georberd. In hoeverre arak als een geschikt geschenk van den beschaafden Europeaan aan den onwetenden half-wilde kan beschouwd worden, zullen wij aan elks eigen oordeel overlaten.

In eene reisbeschrijving van 1841 vinden wij de volgende schets van de voornaamste handelsplaats.

„Op eene zandige punt die van de noordkust van het eiland Warud uitsteekt, is de stad Dobbo, de voornaamste handelsplaats, gebouwd. De stad bestaat uit niet meer dan een dertigtal huizen, waarvan echter sommigen zeer groot zijn en bevonden zich daar, tijdens ons bezoek, eenige weinige Hollanders van Macassar, een twaalftal Chinezen en ruim driehonderd Boeginesen en Macassaren, welke laatsten zich reisvaardig maakten om het oostelijkst gelegene eiland van de groep te gaan bezoeken, ten einde voortbrengselen te gaan verzamelen voor de vaartuigen die men gedurende de west-mousson te gemoet zag. De eenigste vaartuigen, in staat om zee te bouwen waren twee groote Macassaarsche praauwen en een jonk van Céram, die dan ook in goeden staat waren gehouden.

Gedurende de laatste jaren schijnt den handel op die eilanden aanmerkelijk te zijn toegenomen en waren in de laatste drie of vier maanden vijf Europeesch getuigde schepen en een aantal Macassar en Boni-praauwen van daar verzeild met ladingen (geheele of gedeeltelijke) voor de Singapore en Java markten."

BEKNOPT OVERZIGT VAN DEN HANDEL OP DE AROE EILANDEN.

De opgaven in dit overzigt te vermelden omtrent den handel op de *Aroe-Eilanden*, zijn verkregen van de Chinesche en Boeginesche handelaren en van de Inlandsche hoofden; deze berigtgevers van verschillenden landaard waren met elkanders opgaven onbekend, en komen toch tamelijk wel overeen, hetgeen voor de juistheid der cijfers pleit.

Algemeen is het oordeel, dat de handel in de laatste jaren is achteruitgegaan, hetgeen wordt toegeschreven door de Alfoeren aan uitputting der plaatsen, waar de paarlmoerschelpen gevonden worden, door de handelaren aan toenemende kwade trouw en luiheid onder de Alfoersche bevolking van den achterwal, en door anderen, aan verkeerde praktijken der Boeginesche en Chinesche handelaren.

Het is hier de plaats niet daarover uit te weiden, maar wanneer de paarlbanken inderdaad uigeput raken, dan zou de Aroenees, zoo het hem niet aan lust tot arbeid ontbrak, gedurende den oostmousson in de afwezigheid der handelaren, de riffen aan de westzijde der eilanden of zoogenaamden voorwal kunnen exploiteren, waar zij nog nooit hun geluk beproefd hebben, en waar volgens gevoelen van deskundigen en van eenige hoofden, even rijke vangst te behalen zou zijn.

Diverse soorten van lijnwaden van Europeschen en Aziatischen oorsprong, zoomede sago en rijst zijn de voornaamste artikelen van invoer, niet alleen de Aroenezen zijn de verbruikers van hetgeen ingevoerd wordt, maar een groot aantal Keijnezen en Gorammers komen in den handelstijd op Aroe, praauwen, sago en aardvruchten te koop brengen, en voorzien zich dan van hetgeen de handelaren hebben aangevoerd om hunne oogen te streelen. Van de bevolking van *Keij* is het te begrijpen, dat zij eene naburige plaats zoeken, waar meer handel dan bij hen is, doch van de Gorammers zou verwacht kunnen worden, dat zij hunne sago of andere producten op andere meer naburige plaatsen dan de Aroegroep gingen van de hand zetten of wel de aankomst der handelaren te *Goram* afwachtten; lands producten van *Aroe* worden door hen niet gekocht; enkele Keijsche praauwen koopen zij en wit katoen; gekleurde stoffen buiten sarongs en hoofddoeken gebruiken de Gorammers zelden; hunne sago wordt op *Aroe* niet duurder betaald als te *Amboina* of *Banda*; welke redenen zij hebben tot de reizen naar de *Aroe-Eilanden* valt moeijelijk te gissen; hen daarnaar vragende, antwoorden zij eenvoudig dat hunne ouders en grootouders het hun geleerd heb, ben. Intusschen is het voor de Aroenesche bevolking gelukkig dat de Gorammers hunne periodieke bezoeken getrouw herhalen, daar alleen door hen sago wordt aangevoerd, en bij gebrek aan dit voedingsmiddel, rijst in de plaats zou moeten treden, die minder geliefd is en bij de Boeginezen of Chinezen tegen, soms énorm hooge, prijzen gekocht moet worden.

De Gorammer weet, dat zijne sago onmisbaar is voor de *Aroe-Eilanden*, waar zonder zijne aanvoeren weldra hongersnood zou ontstaan, zoo als meer dan eens gebeurd is, maar hij benuttigt die gelegenheid niet in zijn voordeel en verkoopt voor denzelfden prijs, die in eene vorige eeuw besteed werd. In de laatste jaren is het echter wel eens gebeurd, dat Boeginezen of Chinezen, die zelf sago hadden aangebragt, al de sago der aankomende Gorammers opkochten, om daardoor hoogere prijzen bij de Aroenezen te kunnen bedingen.

Gedurende de jaren 1858 en 1859 zijn de omzettingen ten naastenbij dezelfde geweest; na Maart tot aan het einde der oostmousson komt zeer zelden nog een vaartuig ten handel: van April tot Augustus vertrekken de meeste handelaren om tegen December of later terug te komen.

De invoer gedurende het handelssaisoen van 1859 werd opgegeven als volgt:

Europesche lijnwaden:

Ongebleekt katoen (als waarde wordt vermeld de gestelde factuurswaarde van de handelaren) 600 ps. à *f* 8.	*f* 4,800.—	
Madapolam (naar het merk NHM. wordt zorgvuldig gezien; de Belgische en Engelsche madapolam hebben minder waarde 850 ps. à *f* 8.	- 2,800.—	
Chitsen in soorten, 500 ps. à *f* 12, gemiddeld	- 6,000.—	
Blaauw katoen in soorten, 400 ps. à *f* 10 gemiddeld	- 4,000.—	
Rood adrianopel katoen, 35 ps. à *f* 25	- 875.—	
Slendangs, buikgordels en dergelijken; 50 kodi à *f* 60	- 3,000.—	
Hoofddoeken in soorten 400 dozijn à *f* 8,	- 3,200.—	
Sarongs, Engelsche en Hollandsche imitatie, 150 kodi à *f* 40.	- 6,000.—	
Garens en ongesponnen katoen	- 9,000.—	
Totaal Europesche lijnwaden		*f* 39,675.
Lijnwaden van elders buiten Europa:		
Sarongs, Java. Boegis, Gorontalo en Bengalen, 500 kodi à *f* 60 gemiddeld	*f* 30,000.—	
Gebatikte hoofddoeken, 60 kodi à *f* 40	- 2,400.—	
Tjindies, gingangs en andere stoffen	- 10,000.—	
Totaal lijnwaden van buiten Europa.		- 52,400.—
Totaal aan lijnwaden		*f* 82,075.
Andere goederen van Europeschen oorsprong:		
Genever in kelders 30 à *f* 18	*f* 540.—	
Roode wijn in kisten 11 à *f* 45	- 495.—	
Cognac „ „ 12 à *f* 20	- 240.—	
Champagne, boter, sardijntjes, saucis	- 600.—	
Aarden kommen, borden, schotels	- 2,500.—	
Grof Engelsch buskruid (bij de bottel of kati)	- 1,000.—	
Fijn jagtkruid in blikken 25 à *f* 2	- 50.—	
Hagel en geweerkogels.	- 200.—	
Sabels van verschillend model 100 ps. à *f* 5	- 500.—	
Geweren van do. do. 200 ps. à *f* 12	- 2,400.—	
Ruw ijzer, spijkers, haken, enz.	- 1,000.—	
Bijlen, patjols, peda's, parangs, messen, enz.	- 6,000.—	
Boslemmer messen, 8 vaten à 100 dozijn à *f* 2	- 1,600.—	
IJzeren en stalen pannen 150 ps. à *f* 4	- 600.—	
Fijn en en grof koperdraad 300 kati	- 600.—	
Koperen kommen, bokors, borden	- 500.—	
Groote en kleine glazen en karaffen	- 1,000.—	
Diverse kramerijen als spelden, naalden, scharen, scheermessen, spiegeltjes, ringen, enz., enz,	*f* 5,000.—	
Totaal andere goederen van Europ. oorsprong		*f* 24,825.
Van elders buiten Europa:		
Arak in kelders, 3000 à *f* 9.	*f* 27,000.	
Anijsdrank in kisten van 16 bottels, 50 kisten à *f* 8.	- 400.	
Sago-meel in toemangs 30,000 à *f* 1/2	- 15,000.	
Sago in broodjes 3,500,000 à *f* 6.	- 21 000.	
Rijst 3000 picols à *f* 9	- 27,000.	
Tabak 150 do. à *f* 40.	- 6,000.	
Amfioen, 200 boll. à *f* 75	- 15,000.	
Olie van klapper, katjang, enz. 500 picols à *f* 15.	- 7,500.	
Djagong, klappers en andere aardvruchten van Keij.	- 1,500.	
Koperen-gongs (waaronder echter eenigen van Europ. oorsprong) 500 kati à *f* 2.	- 1,000.	
Matten. karongs tot zeilen, etc.	- 1,000.	
Javasche, Chinesche en Moluk. potten, borden, kommen etc.	- 2,500.	
Totaal aan goederen buiten lijnwaden van elders als Europa.		- 124,900.
Totaal aan goederen buiten lijnwaden.		*f* 149,725.
Totaal bedrag van invoer.		*f* 231,800.

Van Keij worden ook praauwen te koop gebragt, doch zelden gebeurt het, dat de Aroenezen die koopen; meestal zijn de Chinesche en Boegenesche handelaren, daarvan de koopers.

Olifantstanden, die een middel van betaling zijn op de Aroe-Eilanden, en tot geen ander einde hoegenaamd dienen, werden in de laatste drie jaren niet aangebragt; als reden daarvan wordt door de Boeginezen genoemd de oorlog in Britsch-Indie.

De invoer van kopergeld was ook bijna geheel opgehouden; eene noemenswaardige hoeveelheid werd niet ingevoerd; de nieuwe koperen munt was bij de meesten nog onbekend; daarentegen hadden zij gaarne nieuwe zilveren pasmunt, die zij bewaren tot lijfversierselen.

De ingevoerde waarde aan zilvergeld werd geschat op *f* 2000.

Omtrent de bovenvermelde artikelen van invoer valt nog op te merken, dat het verbruik van roode wijn is toegenomen en door de inlandsche hoofden somtijds verkozen wordt boven arak of andere sterke dranken.

Hoe zonderling het ook moge schijnen, dat boter, sardijntjes, saucis de bologne, dessertbiscuits en andere Europesche provisie tot betrekkelijk groote hoeveelheid op Aroe wordt ingevoerd, is het toch de waarheid, dat behalve handelaren, enkele Inlanders zulke zaken koopen misschien wel eens uit nieuwsgierigheid naar inhoud en smaak of om bezitter te worden van het sierlijke blik- of glaswerk, waarin het besloten is; een paar dozijnen champagnewijn werd in 1859 bij bottels van de hand gezet.

Het Engelsche buskruid is zeer grof en van slechte qualiteit.

Onder de sabels bij de Alfoeren en in de toko's der handelaren waren nieuwe klingen met berlijnzilveren scheeden; ook oud model infanterie- en oppassers sabels.

Onder de te koop gestelde geweren met bajonetten waren dezelfde, die thans voor weinig geld in de artillerie magazijnen gekocht kunnen worden.

De uitvoer voor 1859 wordt gerekend op de volgende hoeveelheden, die in April reeds grootendeels gereed lagen ter verzending.

Paarlmoerschelpen, 3000 picols à *f* 60	*f* 180,000.
Tripang, 2500 picols à *f* 20	- 50,000
Schildpad, karet 3 picol à *f* 500	- 15,000
Vogelnestjes, 10 picols à *f* 100	- 10,000
Paarlen	- 20,000
Totaal.	*f* 261, 500.

De prijs der paarlmoer is in de laatste jaren aanmerkelijk gestegen; de aanvragen naar dat artikel nemen toe, ook voor Europa, waarhenen het tegenwoordig meer dan naar China gevoerd wordt. Hoewel *f* 60 hierboven genoteerd is, werden ook voor enkele pikols hoogere prijzen besteed tot *f* 61.

Liever dan paarlmoerschelpen te zoeken, vischt de bevolking meer en meer naar tripang, waarschijnlijk omdat daarbij minder gevaren verbonden zijn. De prijzen door Boeginezen en Chinezen besteed voor tripang, hebben de vroegere hoogte nog niet weder bereikt; de onlusten in China doen dit artikel in waarde rijzen en dalen.

De scheepvaart op de *Aroe-Eilanden* bepaalt zich tot het jaarlijksche bezoek van gemiddeld twee ra-vaartuigen en een dertigtal paduakans, meest alle van Makasser, benevens een dubbel getal jonken van Keij en Goram.

De Aroenezen gaan zelden buiten hunne eilandengroep; eene enkele reis naar Keij of Tenimber behoort tot de belangrijkste gebeurtenissen; verder dan die plaatsen gaan zij liever niet uit eigene beweging.

De bronnen voor handel en scheepvaart op de *Aroe-Eilanden* zijn vele en rijke; bij geregeld toezigt en bescherming, zal het gewis niet veel moeite kosten de uitvoer-bedragen tot het dubbele van het tegenwoordige te brengen.

LANDMAIL BERIGTEN.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De laatste 14 dagen zijn gekenmerkt geweest door een staat van spanning tusschen verschillende regeringen. In de eerste plaats stonden Noord- en Zuid-Duitschland schier vijandig tegenover elkander. Zooals men zich zal herinneren, bevatte het *Mainzer Journal* een ontwerp van bemiddeling, dat Pruissen en Engeland voornemens zouden zijn aan Oostenrijk voor te slaan en des noods op te dringen, volgens dit ontwerp zou Oostenrijk niet alleen Lombardije aan Piëmont hebben moeten afstaan, maar ook Venetië hebben verloren, dat met Modena een onafhankelijken staat onder het bestuur van een Oostenrijkschen aartshertog zou vormen, terwijl het bestuur over Toskane aan de hertogin van Parma toegedacht werd. Met het oog op dit plan verklaarde het Oostenrijksche gouvernement, dat het, door regtstreeksche onderhandeling met Frankrijk gunstiger voorwaarden kunnende verkrijgen dan door de bemiddeling der onzijdige mogendheden, zijne natuurlijke bondgenooten, de door keizer Napoleon aangeboden voorwaarden had aangenomen. Ook keizer Napoleon sprak in zijn antwoord aan de hooge staatsligchamen van de belemmerende pogingen der onzijdige mogendheden. Die verklaringen bragten eene algemeene verbazing te weeg. Hevig was daarop de taal der Zuid-Duitsche, bijzonder der Oostenrijksche drukpers ten opzigte van Pruissen, dat regtstreeks van verraad beschuldigd werd; zelfs de Oostenrijksche minister van buitenlandsche zaken, liet zich in scherpe bewoordingen over Pruissen en zijne staatkunde uit. Hierop is van wege het Pruissische gouvernement openlijk verklaard, dat het, toen de vrede gesloten werd, geenerlei plan van zulken aard als het door het *Mainzer Journal* openbaar gemaakte, noch eenig ander plan van vredes-voorwaarden ontworpen of goedgekeurd had; het ontkende alzoo de echtheid van het stuk, dat van Oostenrijks zijde werd aangevoerd als de hoofdgrond voor het besluit van keizer Jozeph, om de te Villafranca voorgestelde voorwaarden aan te nemen. De documenten welke de Pruissische minister van buitenl. zaken de heer von Schleinitz heeft openbaar gemaakt, bewijzen evident, dat het kabinet van Berlijn eerst op het oogenblik dat de bataille bij Solferino geleverd werd, er op bedacht was, de aandacht der kabinetten van Londen en St. Petersburg op de noodzakelijkheid eener bemiddeling te wijzen, op voorwaarden, die alles behalve ongunstig voor Oostenrijk waren.

Aan den andere kant begint zich in Midden- en Noord-Duitschland eene zucht tot hervorming van den bond te ontwikkelen, daar de laatste tijd de overtuiging gegeven heeft, dat het gemis van eenheid niet alleen alle nationale ontwikkeling belemmert, maar ook in tijd van oorlog het vaderland aan de grootste gevaren blootstelt. Men heeft te Gotha het plan gevormd om vereenigingen te stichten tot bevordering van Duitsche eenheid. De *Goth. Ztg.* behelst een ontwerp voor de statuten van zulk een vereeniging, die zich o. a. ten doel zal stellen om, in geval van oorlog, het beleid aan de kroon van Pruissen op te dragen. Zelfs het dagblad van Augsburg treedt voor eene hervorming op en noodigt Oostenrijk en Pruissen uit, daartoe het initiatief te nemen. De Pruissische dagbladen geven echter te verstaan, dat men in dit opzigt op Pruissen vooreerst niet rekenen moet. Pruissen, zeggen zij, zal, wat zijn inwendig bestuur aangaat, zich in een liberale rigting voortbewegen. Het is voor de afzonderlijke staten zaak dat voorbeeld te volgen en dan zal men het gewenschte doel het best bereiken." Een begin althans van die liberalere rigting, kan men sedert den laatsten tijd hier en daar in Duitschland opmerken. Men zal zich welligt herinneren, dat de Keurhessische regering, negen jaren geleden eene constitutie octroijeerde, die echter toenmaals door den Duitschen bondsdag niet gewaarborgd werd, omdat de kamer daarover niet gehoord was. Later is deze staatsregeling echter aan de kamer onderworpen. die evenwel wijzigingen voorstelde, waarop deze zaak in handen eener kommissie van den bondsdag gesteld werd. Deze kommissie heeft eindelijk daarover rapport uitgebragt en zich daarin met de volksvertegenwoordiging vereenigd, zoodat er nu hoop is, dat Keurhessen, na een tijdverloop van negen jaren, eindelijk uit een provisioneelen toestand geraken en eene eenigermate vrijzinnige staatsregeling bekomen zal. In Luxemburg heeft de regering onlangs de hand ter verzoening geboden en te Hamburg ziet men hetzelfde gebeuren. Eindelijk zullen Hannover en andere staten en staatjes dien weg toch ook op moeten. Ook in Beijeren zal de kamer, onder het tegenwoordige ministerie, in vraagstukken van inwendig belang waarschijnlijk een anderen weg betreden, dan tijdens het ministerie v. d. Pfordten zoodat men nu de verwachting mag koesteren, dat de bond eene meer vrije ontwikkeling niet meer zoo als vroeger belemmeren zal.

Ook tusschen Engeland en Frankrijk heeft in de laatste dagen eene bedenkelijke spanning geheerscht, die wel eenigzins, maar toch nog niet geheel is geweken. Aanleiding daartoe gaven, eensdeels de in het oog loopende uitbreiding der middelen van verdediging door Engeland, die duidelijk wantrouwen in Frankrijks plannen te kennen gaf, anderdeels de hevige, soms onbeschofte taal der Engelsche dagbladen over den vrede van Villafranca, met den aankleve van dien. Als reden van die uitbreiding der middelen van verdediging werd van de Engelsche zijde op de voortdurende krijgstoerustingen aan de Fransche kusten en de uitbreiding van de Fransche marine gewezen. Men toonde aan dat in de laatste zes jaren de belangrijke werken te Cherbourg ten einde zijn gebragt; dat de omvang van het arsenaal te Toulon is verdubbeld, en te Brest, l'Orient, Rochefort, Indret en op elk ander station van de Fransche zeemagt, hoogst aanzienlijke verbeteringen zijn aangebragt; dat het getal Fransche linieschepen tot op 55 à 60 gebragt zal worden, en dat der eerste klasse van schroef-stoombooten op 80 of 90; dat er daarenboven met ijzer beslagen schepen gebouwd worden, die in grootte de linieschepen van den eersten rang nabij komen, doch veel kostbaarder zijn, en welke volgens het getuigenis van Engelsche en Fransche zee-officieren, sterker zullen zijn dan de sterkste linieschepen; dat er al verder twee en zeventig stoomtransportschepen worden gebouwd, die door elkander genomen, ieder ten minste duizend man zullen vervoeren, benevens de noodige paarden en oorlogsbehoeften; om van geen andere bewijzen te spreken. De *Moniteur* trok toen tegen deze beschuldigingen te velde en betoogde, dat het budget van oorlog en marine in Engeland meer geld verslindt dan in Frankrijk. Dit betoog werd door de Engelsche drukpers echter op verschillende en goede gronden ontzenuwd, met de bijvoeging, dat Engeland met zijn leger en marine 35 jaren ten achter is en dit verzuim moet inhalen. Dezelfde *Moniteur* verscheen daarop met met een keizerlijk besluit, inhoudende, dat de keizer had gelast de land en zeemagt binnen den kortst mogelijken tijd op den voet van vrede te brengen. De Engelsche bladen waren aanvankelijk ingenomen met dit besluit, doch kwamen weldra in zoo verre daarvan terug, dat zij beweerden, dat daarin voor Engeland geen reden kon liggen, om zijne wapeningen te staken, zoolang zijne magt niet opweegt tegen die, welke Frankrijk ook in tijd van vrede elk oogenblik ter zijner beschikking heeft. En het schijnt dat het Engelsche ministerie die zienswijze deelt. Inmiddels is ook door de Fransche regering bevolen met de ontwapening van de vloot een begin te maken, terwijl mede het observatiekorps van de Duitsche grenzen teruggetrokken, doch niet ontbonden en te Chalons en Helfaut gekampeerd is.

En nu de Italiaansche zaak — zal die al of niet door de groote mogendheden op een congres geregeld worden? Eene mededeeling van lord John Russell in de zitting van het Engelsche Lagerhuis van 28 Julij, verspreidt over die vraag eenig licht.

De Engelsche minister verklaarde, dat Engeland onbevoegd is om zich in de beraadslagingen omtrent de regeling der zaken van Lombardije te mengen; dit betaamde alleen aan de oorlogvoerende mogendheden en veranderde de aangelegenheden van Europa weinig; maar hij voegde er bij, dat de toekomstige organisatie van Italie een onderwerp van veel grooter belang was. Na gezegd te hebben, dat de dagbladen de vredespreliminairen juist hadden medegedeeld, las hij een uittreksel voor van eene depêche van graaf Walewski, waarin Engeland wordt uitgenoodigd, om deel te nemen aan een congres, waarin de algemeene belangen van Italie zullen worden behandeld. Hij zeide, dat de regering nog geene toezegging had gedaan, omdat zij eerst wilde zien, of het verdrag, dat te Zurich zal worden gesloten, — want daar, zullen den 9den dezer gevolmagtigden van Frankrijk, Oostenrijk en Sardinie bijeenkomen, om de voorloopige voorwaarden verder te regelen — de preliminairen bekrachtigt want in dit geval zou een congres overbodig zijn. De regering wilde weten, of Oostenrijk toestemde in het bijeenkomen van een congres, wat nog niet beslist was, en of het tot stand komen van een statenverbond slechts zou *begunstigen*, dan wel of men zoodanig verbond on middelijk wilde vormen. Indien, dit laatste het geval was of dat de Paus met het voorzitterschap zou worden bekleed en Oostenrijk als bondsstaat daarbij zou worden opgenomen, wat geenszins tot welzijn van Italie zou strekken. Wijders wilde de regering, alvorens op graaf Walewski's dépêche te antwoorden, ook weten, op welke wijze de verdreven Italiaansche vorsten in hun gezag zouden worden hersteld, vermits Frankrijk bepaaldelijk had verklaard niet door militaire magt daartoe te zullen medewerken en het niet te verwachten was, dat het zou veroorloven dat Oostenrijk dit herstel door geweld hielp bevorderen. Eindelijk ook wilde de regering weten, of de paus en Oostenrijk aan het statenverbond zouden godsdienstvrijheid verleenen. Lord John Russell gaf aan het huis de verzekering, dat Engeland alleen aan het congres zou deelnemen, om de vrijheid en de onafhankelijkheid van Italie te bevorderen. Op eene vraag van den heer Disraëli, of Engeland aan Oostenrijk had aangeraden, om het Lombardysch-Venetiaansche koningrijk af te staan, waardoor Oostenrijk werd genoopt om de gunstiger voorwaarden van Frankrijk aan te nemen, antwoordde lord Palmerston, dat de regering aan Oostenrijk geene eigen voorstellen had aangeboden maar slechts die van Frankrijk had toegezonden; zij had daarbij aan Oostenrijk uitdrukkelijk te kennen gegeven, dat Engeland hoegenaamd geen raad ten deze gaf.

Door deze mededeelingen zijn drie dingen uitgemaakt geworden; dat nam: de toekomst van Italië nog zeer onzeker is; dat Frankrijk bepaald genegen is, die toekomst te regelen op een Europeesch congres, en dat thans het bij herhaling besproken en door het *Mainzer Journ.* in de wereld gezonden diplomatiek raadsel is opgelost, en wel ten nadeele van Oostenrijk. Niet Pruissen, zooals niet alleen door de Oostenrijksche bladen, maar zelfs door den Oostenrijkschen minister van buitenl. zaken openlijk was beweerd, is de uitvinder van de door 't evengenoemde *Journal* openbaar gemaakte vredesvoorstellen, maar Frankrijk zelf. Frankrijk zond die voorstellen aan Engeland zond ze stilzwijgend naar Weenen, en daar geloofde men, dat die voorwaarden het werk der bemiddelde mogendheden waren, en haastte zich met Frankrijk op de te Villafranca aangeboden voordeeliger voorwaarden vrede te maken. Dat Pruissen ten deze ten eenenmale onschuldig is geweest, wordt dan ook reeds openlijk door de Oostenrijksche bladen zelve erkend, en mogt er ten dien opzigte nog eenige twijfel hebben bestaan, dan wordt die thans, behalve door de verklaring van lord Palmerston, mede weggenomen door een officieel artikel in 't *Journ. de Saint Petersbourg*, waarin de verzekering, die door Pruissen was gegeven, dat er o. a. door de bemiddelende mogendheden nog geenerlei voorstellen waren geformuleerd, volkomen wordt bevestigd.

Natuurlijk blijft de vraag bestaan, wat keizer Napoleon zoo eensklaps heeft bewogen, om aan Oostenrijk te Villafranca gunstiger voorwaarden toe te staan dan aanvankelijk door hemzelf aan Engeland waren voorgesteld; doch, hoe dit ook zij, zeker is het, dat Oostenrijk op eene geheel vreemde wijze in den val is geloopen; tenzij het, gelijk sommigen vermoeden, zich heeft willen laten bedriegen.

Uit het gesprokene door lord John Russell blijkt ook nog verder, dat het congres nog eene onzekere zaak is en dat Engeland niet aan elke regeling der Italiaansche zaak zijne goedkeuring zal geven.

Het nieuwe ministerie van Sardinie, hoewel geheel bestaande uit mannen van dezelfde denkwijze als de heer Cavour, heeft bij zijne optreding in eene circulaire van den minister van binnenl. zaken verklaard, dat het de vredesvoorwaarden eerlijk en ter goeder trouw wilde naleven. Men leest dan ook in de officiele *Gazette Piemontese*, dat de Sardinische commissarissen uit Toskane, Modena en de Romagna, doch niet uit Parma, teruggeroepen zijn. Volgens berigt uit Turin van den 25 Julij, zou de heer Desambrois dien of den volgenden dag naar Parijs vertrekken, en Sardinie op de te Zurich te houden conferentie vertegenwoordigen. Hij is sedert te Parijs aangekomen. Dat hij te Zurich zou toegelaten worden op gelijken voet als de vertegenwoordigers van Frankrijk en Oostenrijk, werd te Turin voor zeker gehouden: het gouvernement had daarvan door Frankrijks tusschenkomst de zekerheid verkregen, terwijl het aanvankelijk besloten had anders geenen vertegenwoordiger naar Zurich te zenden. Sardinie zal dus tegenover den heer de Bourqueney, die Frankrijk, en graaf Colleredo, die Oostenrijk zal vertegenwoordigen, te Zurich optreden voor de Italiaansche belangen.

Daarbij zullen nog groote moeijelijkheden kunnen ontstaan, omdat volgens de vredespreliminairen de vorsten van Toskane en Modena moeten hersteld worden en de bevolking zich tot een geducht verzet tegen hun terugkeer gereed maakt. Reeds heeft de groothertog van Toskane, zoo men zegt op raad van Frankrijk, verklaard te willen abdikeren ten gunste van zijn zoon, die dan een soort van liberale constitutie zou invoeren, maar de inwoners van Toskane willen den zoon zoo min als den vader. Den hertog van Modena schrijft men het voornemen toe, met een legertje tegen zijn land op te rukken. Hetzelfde verzet duurt ook te Bologne in den Kerkelijken Staat voort. Zoo heeft de voorloopige regering aldaar besloten, het wetboek Napoleon in te voeren, welk besluit door de bevolking met toejuiching is ontvangen En niet alleen in die landen, maar ook in Venetie, dat zou blijven overgeleverd aan Oostenrijk, blijft de geest van tegenstand tegen laatstgenoemden staat voortduren, gelijk o. a. blijkt uit een uitvoerig adres, dat van daar onmiddelijk na het bekend worden der vredespreliminairen aan graaf Cavour, op dat oogenblik nog minister, is gerigt. In dat adres door de aanzienlijkste ingezetenen geteekend, leest men o. a: "Een band, van welken aard ook, tusschen Italië en het Huis van Habsburg, kan slechts een slavenketen voor Italië zijn." En mogt het nu waar wezen, dat keizer Napoleon niet voornemens is, gelijk lord John Russell openlijk heeft gezegd, Italië dwang aan te doen, dan valt het inderdaad moeijelijk te begrijpen, hoe men te Zurich zal kunnen vasthouden aan de te Villafranca geteekende preliminairen.

De aartsbisschop van Bergamo heeft middelerwijl geweigerd den nieuwen koning van Lombardije te erkennen, en eene aanschrijving in dien geest aan zijne onderhoorige geestelijken gerigt. Hij heeft daarop van de Sardinische overheid aanzegging ontvangen dat de eerste priester, die aan die aanschrijving gevolg gaf, op staanden voet gevat en gevangen gezet zou worden.

Inmiddels zijn door keizer Napoleon buitengewone gezanten afgevaardigd naar Rome en de hertogdommen, om er met de voorloopige regeringen in overleg te treden.

Uit Milaan wordt gemeld, dat het jaarlijksche gedachtenisfeest ter eere van koning Karel Albert er onder grooten toeloop van het volk en met deelneming van al de in Milaan aanwezige troepen gevierd is.

Middelerwijl doet zich in Savoije eensklaps het verschijnsel op van eene beweging, die ten doel heeft, om de vereeniging van dat land met Frankrijk te bewerken.

De koning van Denemarken is onverwachts te Stockholm gekomen en heeft een bezoek van rouwbeklag afgelegd bij den jeugdigen koning van Zweden, Karel XV. Deze vorst is zeer gevoelig voor dien stap van zijn nabuur, en te Stockholm heeft dat bezoek eene groote sensatie verwekt.

NEDERLAND.

Politiek Overzigt.

De spoorweg-discussien waarop hier aller aandacht gespannen was, zijn op het onverwachtst uitgesteld. Op voorstel van de heeren *Strens*, *Olivier*, *Meeussen*, *Slicher van Domburg*, *Dommer van Poldersveldt* en *Sander* werd besloten, zoowel over het ontwerp betreffende den Noorder spoorweg, als over dat omtrent den Zuider niet meer in deze zitting te beraadslagen; maar aan de regering de gelegenheid te laten beide ontwerpen in eene voordragt te vereenigen en deze in den aanvang van de volgende zitting aan de orde te stellen. Dit heeft aan velen groote teleurstelling verschaft en vooral in de Noordelijke provincien, waar men op de voordragt betreffende de Noorderlijn, waarover het voorloopig onderzoek reeds was afgeloopen, vast had gerekend.

Het sectie onderzoek over de Indische comptabiliteitswetten is afgeloopen. Men vindt het hierachter onder de rubriek staten-generaal. Over het algemeen kan men zich in de sectien met de strekking der voordragt wel vereenigen. Daar de werkzaamheden van deze zitting geacht kunnen worden geëindigd te zijn, zal er dus waarschijnlijk geene memorie van beantwoording inkomen, maar in het volgende jaar eene nieuwe voordragt geschieden.

Nadat de kamer het besluit over de spoorwegen heeft genomen, is zij tot nadere bijeenroeping gescheiden, dat waarschijnlijk niet voor de sluiting zal plaats hebben.

NEDERLAND.

Gemengde Berigten.

— De weêrsgesteldheid blijft hier te lande zeer warm, ook in de eerste dagen van deze maand klom het kwik herhaaldelijk tot 82° en 83° F.

Overal is men op het land onledig met het binnenhalen van den oogst. Het naar huis zenden der buitengewoon opgeroepen miliciens, ook die van het Limburgsch bondscontingent, was voor de landlieden eene gewenschte zaak. De berigten omtrent de opbrengst van den oogst, luiden algemeen zeer gunstig.

— De eerste kamer der staten generaal is bijeengeroepen tegen Donderdag 11 Augustus, tot hervatting van hare werkzaamheden.

— Jhr. M. Salvador heeft uit Mannheim aan de kiezers te Haarlem, geschreven dat hij tot lid van den raad gekozen wordende, het mandaat zou aannemen, en pogingen aanwenden bij de hooge regering, om aan zijn burgerpligt ten spoedigste met naauwgezetheid te kunnen voldoen. Werkelijk is de heer Salvador, bij de herstemming gekozen. Ten gevolge dezer verkiezing heeft, naar men verneemt, bereids de heer Tutein Nolthenius zijn ontslag gevraagd als burgemeester; en moet bij den heer van der Hucht, majoor-komm. der dd. schutterij, gelijk voornemen bestaan. Ook zegt men dat verscheidene raadsleden het plan hebben om hun mandaat als zoodanig neder te leggen.

— Z. M. de koning heeft benoemd tot kommandeur der orde van de Eikenkroon, den heer P. van Rees, die tevens eervol is ontheven van de betrekking van 's konings specialen commissaris voor de zaken in Venezuela en tot ridder dier orde, den heer A. D. Huysman, doctor in de genees-, heel- en vroedkunde, te Garderen.

— Z. M. heeft op verzoek aan den generaal-majoor van Meurs eervol ontslag verleend als minister van oorlog en hem tevens benoemd tot kommandeur der orde van den Nederl. Leeuw.

Wij vernemen, dat voor een minister van oorlog de keuze des konings gevallen is op den kolonel jhr. de Casembroodt (den voormaligen gouverneur van Z. K. H. den prins van Oranje). Voorts wil het gerucht, dat de heer de Casembroodt deze betrekking heeft aangenomen.

— Men verzekert dat het ministerie van oorlog heeft kennis genomen van de uitvinding van den sergeant de Bourbon, bestaande in een nieuwen kogel voor de gewone infanterie geweren en dat dienvolgens het veranderen van onze gewone in tirailleurgeweren voorloopig aan de construktiu-winkel is uitgesteld.

Den 25sten dezer is te Nieuwe Diep een verschrikkelijk ongeluk aan boord van de exercitie-kanonneerboot *Pro Patria*, bij de schiet oefeningen voorgevallen en heeft geheele gemeente met schrik en rouw vervuld. Een stuk geschut, een tachtigponder, sprong bij het afvuren en doodde zeven personen, waaronder de commandant Gobius, terwijl vijf zwaar gekwetst werden. Een man werd over boord geslingerd. IJzingwekkend zijn de omstandigheden die men omtrent deze ramp verneemt. De kanonneerboot is des avonds van de reede in de haven gesleept ten einde de lijken en gekwetsten in het hospitaal op te nemen.

Naar men verzekert is de ramp niet te wijten aan onvoorzigtigheid van de zijde der manschappen die het stuk bedienden, maar moet de oorzaak gezocht worden in de mindere deugdzaamheid van het stuk. Immers zouden de stukken onlangs in O.-Ind. op de *Medusa* en aan boord van de *Amsterdam* gesprongen, even als dat van de *Pro Patria* van hetzelfde jaartal en van dezelfde fabriek te Luik zijn: ook moeten de brokstukken van het gisteren gesprongen

kanon aan kenners de mindere deugdzaamheid van het ijzer in het oog vallend hebben bewezen.

Den 28sten had de plegtige begrafenis der slagtoffers plaats. In vier lijkkoetsen werden de lijken vervoerd, voorafgegaan door de muziek van het instituut, twee pelotons mariniers en gevolgd door de betrekkingen der overledenen, al de officiers der land- en zeemagt, de adelborsten en de matrozen en mariniers der aldaar liggende oorlogschepen. Het was eene indrukwekkende plegtigheid. Op het kerkhof gekomen, hield een der vrienden van wijlen den kommandant Gobius, de luit. t/z. van Gogh en twee predikanten der Hervormde gemeente treffende aanspraken, die op alle aanwezenden een sigtbaren indruk maakten.

COCHIN-CHINA.

Te Manilla is een schip van Cochin-China aangekomen met 73 officieren en manschappen. Men zegt dat de vrede is gesloten doch, van de voorwaarden waarop, is nog geen letter bekend; zoodat het welligt nog slechts een gerucht is waarop men niet kan vertrouwen.

INGEZONDEN STUKKEN.

Aan
de Redactie
van den *Oostpost.*"

Een groot publiek was gister avond vereenigd in het voorlokaal van den stadsschouwburg, alwaar, blijkens officieële annonce van den Secretaris en boekhouder van het vendudepartement, voorkomende in de *Soerabayasche Courant* dd. 17 dezer No. 72, en *Oostpost* No. 74 en 75, boeken-vendutie zoude worden gehouden door de firma D. Mauritz Martens.

Nadat het publiek *meer* dan *ander half* uur had gewacht, werd door den omroeper bekend gemaakt, dat de vendutie *niet* doorging.

Deze teleurstelling werd veroorzaakt, doordien de vendumeester niet was verschenen.

Eene vruchtelooze poging werd tot tweemalen toe beproefd bij den secretaris en boekhouder, om de vendutie te doen doorgaan, als zijnde hij de opvolgende ambtenaar bij ziekte of afwezen van den vendumeester, volgens art. 12 der instructie voor het vendukantoor te Soerabaya (staatsblad 1822 No. 29.)

Het publiek, nieuwsgierig naar de oorzaken van het afwezen van den vendumeester, vernam, dat zulks zoude veroorzaakt zijn, omdat hem *geen* wagen was gezonden.

Wij vragen, indien dat de werkelijke oorzaak is, met welk regt, kan die ambtenaar daarop aanspraak maken?

Bij staatsblaad 1835 No. 24 is wel voorgeschreven wagenhuur voor vendutien, indien de plaats *meer* dan *twaalf* palen van de hoofdplaats is verwijderd.

Deze vendutie moest plaats hebben in de stad; derhalve had hij daarop geen de minste aanspraak.

De teleurstelling van een groot publiek, het nadeel van den verkooper, gister avond veroorzaakt door het toedoen van een gouvernements ambtenaar, zijn ter voorkoming van verdere arbitraire handelingen wenschelijk, onder de aandacht te brengen van de bevoegden autoriteit, ten einde hierin zoodanige maatregelen te nemen, en te handelen zoo als hij zal vermeenen te behooren.

Tot dat einde, gebruiken wij uw geacht blad, met verzoek deze weinige regelen daarin wel te willen opnemen.

SOERABAYA,
22 *September* 1859.

EENIGE TELEURGESTELDEN BIJ DE VENDUTIE VAN GISTER AVOND.

Redactie.

CORRESPONDENTIE.

Alweder zijn er klagten dat de telegrafische depêches op verre na niet met dien spoed hier worden ontvangen, die men van zulk eene instelling mag verwachten. Vertraging in het overseinen kan het gevolg zijn van oorzaken die, onbekend als zij ons zijn, door ons niet kunnen worden beoordeeld, maar wanneer depêches, die hier des avonds nog vóór *half acht ure* aankomen, tot den volgenden dag blijven liggen, alvorens dezelve aan den geädresseerde worden gezonden, dan is dat eene directe veronachtzaming van de aangelegenheden van belanghebbenden. Als het niet is om te spoediger mededeelingen overtebrengen, dan is de gewone post een veel beter en veel goedkooper middel van correspondentie, waarbij men het voordeel heeft van zeker te zijn dat niemand dan de beide belanghebbende partijen, de afzender en de ontvanger, met den inhoud der mededeeling bekend wordt. — Wij herhalen het dat het zeer wenschelijk zou zijn indien de bevoegde authoriteit iets deed om de aanleiding tot zulke regtmatige klagten te doen ophouden.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN

Bevallen.

J. D. van Andel Godefroij, Z. Batavia 8 September.— vrouwe J. C. Cramer, geb. Dibbets 3 Z. Palembaijang (Padangsche Bovenlanden) 30 Julij.— H. G. du Perron, geb. van de Poel, D. Pekalongan 7 September.

Getrouwd:

H. J. Staverman met H. C. Leroux, Kedirie 8 Augustus.— J. P. Jeltes met C. H. F. Buijn, Poerbolingo 17 Augustus.— G. A. Magnin met L. J. C. S. Molenbroek, Bodjonegoro 12 September.— J. F. Kesting met Fr. Grothe. Macassar-Rotterdam 22 Junij.

Overleden:

De echtgenoote van A. Lawson, 35 j. Tagal 6 September.— Drie kinderen, Willem, Hendrik en Johannes Cramer, Palembaijang (Padangsche Bovenlanden) 19 Augustus.— A. Ahlers. 22 j. Batavia 10 September.

VERTREKKENDE PERSONEN.

E. C. ter Meulen en echtgenoot.— G. J. Tormijn en familie.— W. de Val en familie.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van*
September.	17	Nederl. Ind	Aboel Hair	Sech moht bin Salim Bakriso	Banjermassing.
„	—	Nederlandsche	Bommelerwaard	F. H. A. Loos	Batavia.
„	18	„	Krimperwaard	J. Speenhoff	„
„	—	Nederl. Ind	Salma	Sech Said Jakim	Banjermassing.
„	—	„ „	Alhamadanie	Said Ismail Alhabassij	Batavia.
„	—	Nederlandsche	Helena Constantia	P. H. Donema	Grissee.
„	—	Nederlandsche	Waalstroom	P, W. B. Mellink	Batavia.
„	19	Baliesche	Poospa	Abdul Soekoor	Balie (Boleling.)
„	20	Nederl. Ind	Hoseeng	Intje Lanang	Sumanap.
„	—	„ „	Venus	Jan	Balie (Badong.)
„	—	Nederlandsche	L' Amitié	W. A. S. Valberg	„ (Boleling.)
„	—	Nederl. Ind	Fathoor Racnman	Sech Abd. bin Hasan Basahoel	Pasoeroean.
„	—	Engelsche	Roijal Sovereign	J. Vibert	Melbourn.
„	21	Nederl. Ind	Faid Alim	Said Aijdroos bin Moht. Alhabassij	Batavia.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
September	18	Nederl. Ind	Stoomschip Koningin der Nederlanden	F. Lewis	Batavia via Samarang.
„	—	Oldenburgsche	Von Berg	B. A. Muller	Nederl. „ Passoeroewan.
„	—	Hamburgsche	Johannes	C. J. S. Bruhn	„ „ „
„	20	Nederl. Ind	Aboel Hair	Sech Moht. bin Salim Bakriso	Banjer. „ Sumanap.
„	—	„ „	Fathool Hair	Sech Alie bin Moht. Mola Hailla	Balie „ „
„	21	Nederlandsche	Reinhardt	J. W. Berkelbach v. d. Sprenkel	Nederland.
„	—	„	Admiraal van Heemskerk	J. Koning	„ via Passoeroewan.
„	—	„	Maria Adriana	S. van der Held	„ „ „
„	—	„	Henriette Maria	N. D. de Boer	„ „ Probolingo.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederl. Ind.	Alhamadanie	Said Ismail Alhabassij	Cheribon en Batavia	Hill Broekman & Co.
Fransche	Jessore	Gachet	Frankrijk	Mac Lennan & Co.
Amerikaansche	Spitfire	J. W. Areij	Onbepaald	Fraser Eaton & Co.
Nederlandsche	Regina Maria	Ouwehand	Nederland	„ „ „ „
„	Goede Verwachting	Van Lindonck	„	„ „ „ „
„	Dirk Arnold	de Veer	„	„ „ „ „
„	Walcheren	K. Hoek	Rotterdam	„ „ „ „
„	Zeeland	H. P. Hazewinkel	Nederland	„ „ „ „
Engelsche	Roijal Sovereign	J. Vibert	Onbepaald	„ „ „ „
Noorweegsche	Favoriten	P. Kaurin	Cowes	Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
Hamburgsche	Herschel	Hauschild	Onbepaald	„ „ „ „ „
Nederlandsche	Cornelis Wernard Eduard	Bakker	Nederland	„ „ „ „ „
„	Arlequin	Singer	Onbepaald	Schimmelpenninck & Co.
„	Vereeniging	J. de Jong	Nederland	„ „ „
„	Macao	Krol	„	„ „ „
„	Bommelerwaard	Loos	„	„ „ „
„	Commissaris des Konings van der Heim	Van Santen	Onbepaald	J. F. van Leeuwen & Co.
„	Jeannette Agatha	Cleijndert	„	„ „ „ „ „ „
„	Borneo	De Best	Nederland	„ „ „ „ „ „
„	Pieter Corneliszoon 't Hooft	N. Koens	„	„ „ „ „ „ „
„	Prins Maurits	J. J. Bart	Onbepaald	B. Koperamit & Co.
„	Aegidia en Pauline	T. K. Veldman	„	„ „ „ „
„	Admiraal van Heemskerk	Koning	Nederland	„ „ „ „
„	Marianne	H. P. Gronbeck	Amsterdam	„ „ „ „
„	J. M. Kemper	J. K. Salm	„	„ „ „ „
„	Gebrs. Houtman	C. J. Bax	Onbepaald	B. J. van Eck & Co.
„	Samuel Hendricus	A. G. Bouten	In reparatie	„ „ „ „ „ „
„	Dorothea Henriette	D. Smit	Onbepaald	„ „ „ „ „ „
„	Vesta	J. P. C. Gerrebrands	Holland	„ „ „ „ „ „
Nederlandsche	Staatsraad Baud	T. de Jong	Nederland	E. Ten Brinck & Co.
„	Bulgersteijn	Verhagen	Onbepaald	„ „ „ „ „
„	Ida Willemina	Van Wijland	„	„ „ „ „ „
„	Nieuw Lekkerland	Hoffmann	Nederland	„ „ „ „ „
„	Java Coerier	G. Diepering	Amsterdam	P. Kervel & Co.

Aangekomen Passagiers.

Per Ned. Ind. bark *Venus*, De heer H. Lange.

Vertrokken Passagiers.

Met het Ned. Ind. stoom schip *Koningin der Nederlanden*, De heeren F. van Delden, G. J. C. Kolff, L. Mac Lean, Le Roi, mevrouw Eerdmas Z. M. troepen & bannelingen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Phoenix, Soembing, Suriname en schroefkorvet Groningen; de Gouvernements schroefschoener Java; de schepen Prins Maurits, Spitfire, Foolkool Haer, Staatsraad Baud, Djoedool Moebarak, De goede Verwachting, Zeeland, Herschel, Jesore en Pieter Corneliszoon 't Hooft; de stoomschepen Palembang, Batavia, en Padang; de barken Fatal Ma-an, Louisa Jacoba Johanna, Naim Balgijer, Gebroeders Houtman, Marion Macentyre, Samuel Hendrikus, Aegidia en Paulina, Commissaris des Konings van der Heim, Jeannette en Agatha, Jan Schouten, Meteor, Arlequin, Joan Melchior Kemper, Koophandel, Ida, Regina Maria, Borneo, Macao, Goansien, Dirk Arnold, Vereeniging, Bulgerstijn, Ida Wilhelminna, Walcheren, Nieuw Lekkerland, Johannes, El Mashoor Balhoer, Hing Goan, Vesta, Fathool Wahab, Java Koerier, Cornelis Wernard Eduard, Bommelerwaard, Krimperwaard, Salma. Alhamadanie, Helena Constantia, Waalstroom, L' Amitié, Fathoor Rachman, Roijal Sovereign en Faid Alim; de brik en So-Ootdin en Favoriten; de schoeners Sarie Tengaroong, Carolina, Coquette, Moostane, Marianne, Fathool Haer, Poospa en Hoseeng.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 19den tot en met den 21sten September 1859.

AANVOER.

Van Batavia per de Ned. Ind. bark *Alhamadanie*, gezagv. SAID ISMAIL ALHABASSIE, agent Gezagvoerder.

150/1 leggers, 1 kist geweeren, B. J. VAN ECK & Co.

Van Balie per de Ned. Ind. bark *L' Amitié*, gezagv. W. S. VALBERG, agent GEZAGVOERDER.

100 koeijen, GEZAGVOERDER.

Van Sumbawa per de Ned. Ind. bark *Fathoor Rachman* gezagv. SECH ABDULLA BIN KOESIEN, agent GEZAGVOERDER.

118 paarden $2^{50}/_{100}$ picols was, SAID ABOEBAKAR BIN SECH ASGAF.

Van Banjarmassing per de Ned. Ind. bark *Salma*, gezagv. SECH SAID JAKIEN. agent GEZAGVOERDER.

200 groote bossen rotting, 3110 stuks malockoe-matten, 2230 stuks kadjang-matten, 200 planken. 4000 gulden zilveren munt en kleinigheden.

UITVOER.

Naar Banjarmassing per de Ned. Ind. bark *Aboolhair*, gezagv. SECH MOHAMAT BIN SALIM BAKARISA.

Ballast.

Naar Nederland via Passoeroean per het Hamb. schip *Johannes*, gezagv. BRUHN.

316 picols suiker, B. J, VAN ECK & Co; $1452^{20}/_{100}$ picols suiker, FRASER EATON & Co.

Naar Nederland via Passoeroean per het Pruissisch schip *Von Berg*, gez. MULLER.

$4914^{43}/_{100}$ picols suiker, $43^{74}/_{100}$ picols rotting, FRASER EATON & Co; 4500 picols rijst, SCHIMMELPENNINCK & Co.

Naar Sumanap per de Ned. Ind. schoener *Fathool Hacr*, gezagv. SAID AHE BIN MOHAMAT MOELAHAILA.

390 picols rijst, 2 picols Balin. tabak, 5 kisten lijnwaden, GEZAGVOERDER.

Naar Nederland via Passoeroean per het Ned. schip *Admiraal van Heemskerk*, gezagv. J. KONING.

$2001^{15}/_{100}$ picols suiker, 1000 picols koffij, 250 picols rotting, N. H. M. 1 kist geweeren, 11 pistolen met toebehooren, J. KONING.

Naar Nederland via Probolingo per het Ned. schip *Henriette Maria*, gezagv. DE BOER,

3500 picols koffij, $94^{596}/_{1000}$ picols foelie, $407^{548}/_{1000}$ picols nooten, 200 picols rotting, N. H. M.

Naar Nederland via Pasoeroean per het Ned. schip *Maria Adriana*, gezagv. S. VAN DER HELD.

$3002^{18}/_{100}$ picols suiker, $430^{2?8}/_{1000}$ picols nooten, 200 picols rotting, N. H. M.

Marktprijzen.

SUIKER ƒ 17.—
KOFFIJ nominaal.
RIJST (CARGA) per koijang ƒ 115 à ƒ 125.—
Id. (WITTE) „ „ ƒ 160 à ƒ 170.—
KOEHUIDEN per picol.
ARAK per legger ƒ 50.—
OLIE (KLAPPER) ƒ 20.—
OLIE (KATJANG.)
KADJANG MATTEN.
ROTTING ƒ 8 à ƒ 9.—
WISSELKOERS. 108. London $11^1/_2$.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST

Zondag den 25sten September 1859.
's Morgens ten half negen ure.
Ds. VAN STEEDEN.

ROOMSCH KATHOLIEKE EEREDIENST

Zondag den 25sten September 1859.
's Morgens ten half negen ure.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij L. VAN BAKKENES & Co te *Amsterdam* en W. J. VAN HAREN NOMAN te *Leiden*.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & Co TE SOERABAYA.